KOMPAS KREATYWNOŚCI

Kalisz Pomorski.
Jezioro Ogórkowe

Agnieszka Szczepkowska

Kalisz Pomorski. Jezioro Ogórkowe

Cele

- rozwijanie płynności, giętkości i oryginalności myślenia
- rozwijanie wyobraźni twórczej
- rozwijanie operacji dedukcji
- rozwijanie odwagi tworzenia
- rozwijanie umiejętności oceniania twórczych idei i zarządzania procesem twórczym
- rozwijanie umiejętności pracy w zespole
- rozwijanie umiejętności wyrażania własnych myśli oraz prezentowania pomysłów na forum grupy
- rozwijanie wiedzy o produkcie tradycyjnym – Jeziorowym ogórku kiszonym oraz regionalnej tradycji z nim związanej
- rozwijanie tożsamości lokalnej

Materiały

- plastelina
- karteczki samoprzylepne
- flamastry
- klej
- taśma klejąca
- bibuła
- patyczki
- słomki papierowe
- kubeczki papierowe
- blok techniczny
- sznurki
- drobne figurki (opcjonalnie)

Ilustracje i karty aktywności

ilustracje: OGÓRKOWE LOSY, BANKNOTY, KISZENIE OGÓRKÓW 1–2 (opcjonalnie)

karty aktywności: JEZIOROWY OGÓREK KISZONY, OGÓREK BECZUŚ

Czas

45–60 minut

ZACIEKAWIENIE

CO UKRYWA JEZIORO?

Zanim zaczniesz. *Przygotuj tyle plasteliny, by każde dziecko mogło spokojnie ulepić swoją figurkę – a najlepiej kilka. Przygotuj też miejsce, w którym możesz usiąść z dziećmi w kręgu na rozmowę, oraz stoliki do dalszej pracy w zespołach. Możesz też wcześniej, przed zajęciami, ulepić z plasteliny figurkę kiszonego ogórka, ale nie pokazuj jej jeszcze dzieciom.*

ETAP 1: Usiądź z dziećmi w kręgu i przeprowadź burzę mózgów wokół pytania: „Co może kryć się na dnie jeziora?". Poproś, żeby dzieci po kolei albo w dowolnej kolejności zgłaszały swoje pomysły. Zachęć je, żeby nie bały się nawet najbardziej nietypowych, zaskakujących odpowiedzi. Na tym etapie każdy pomysł jest dobry.

ETAP 2: Poproś dzieci, aby przeszły do stolików (lub zostały w kręgu, jeśli pracujecie na dywanie) i rozdaj każdemu po kawałku plasteliny. Poproś, żeby każde dziecko wybrało jeden lub kilka zgłoszonych wcześniej pomysłów, ulepiło go z plasteliny i wymyśliło ciekawą historyjkę o tym, jak to coś znalazło się w jeziorze. Zachęcaj dzieci do rozwijania pomysłów, które pojawiły się w grupie, do ich modyfikowania i łączenia ze sobą. Jeśli nie ulepiłeś/aś figurki kiszonego ogórka wcześniej, zrób to teraz razem z dziećmi – będzie potrzebna w dalszej części zadania.

ETAP 3: Zachęć dzieci, żeby po kolei zaprezentowały swoje prace i krótko opowiedziały, w jaki sposób wykonane przez nie przedmioty mogły znaleźć się w jeziorze. Gdy wszystkie dzieci przedstawią swoje pomysły, pokaż swoją figurkę kiszonego ogórka i opowiedz historię, jak się tam znalazł: pewien człowiek kisił ogórki w beczce, którą zatapiał w jeziorze, a ponieważ beczka nie była szczelna, jeden ogórek wydostał się z niej i został w wodzie.

Warto pamiętać! W trakcie burzy mózgów naturalne są chwile przestoju, gdy pomysły przestają płynąć tak swobodnie jak na początku – to normalne i nie musi oznaczać, że pomysły się wyczerpały. Warto wtedy zadać pytanie, które pobudzi dalsze myślenie dzieci. Podobnie, jeśli zauważysz niską giętkość myślenia – czyli pomysły krążą wokół jednej lub kilku bliskich sobie kategorii – możesz delikatnie skierować grupę w nowym kierunku, na przykład pytając:

- Gdyby coś tam błyszczało, co to mogłoby być?
- A gdyby coś tam pachniało, co by to było?
- Co mogłoby być zielone i twarde?
- A gdyby coś tam wydawało dźwięk, jaki by to był dźwięk?
- Czy mogłoby tam być coś, co żyje?
- A gdyby coś tam było bardzo małe albo bardzo duże?

Pamiętaj, żeby tego typu pytania traktować jako impuls, a nie podpowiedź gotowej odpowiedzi – chodzi o to, żeby dzieci same doszły do nowych rozwiązań.

TWÓRCZE POSZUKIWANIA

OGÓRKOWY FESTYN

Zanim zaczniesz. *Przygotuj miejsce do pracy zespołowej przy stolikach. Przygotuj OGÓRKOWE LOSY do podziału na zespoły. Przygotuj też wydrukowany zestaw banknotów – dla każdego dziecka – oraz materiały, z których zespoły przygotują swoje atrakcje na festyn ogórkowy, np. plastelinę, bibułę, patyczki, karteczki, papierowe słomki, drobne figurki.*

Nawiąż do poprzedniego ćwiczenia – przypomnij dzieciom historię o ogórku, który wymknął się z nieszczelnej beczki i został w jeziorze. Opowiedz, że taki niezwykły ogórek zasługuje na własne święto i zaproś dzieci do wspólnego zorganizowania festynu ogórkowego – festynu, na którym to one same wymyślą i przygotują wszystkie atrakcje. Podziel grupę na 4- lub 5-osobowe zespoły, wykorzystując kartę OGÓRKOWE LOSY.

ETAP 1: Zadaj pytanie: jakie stoisko lub atrakcję można przygotować na festyn, którego głównym motywem będzie ogórek kiszony. Poproś dzieci, żeby w zespołach wypisały jak najwięcej pomysłów, każdy na osobnej karteczce. Wyznacz czas na wykonanie tego zadania.

ETAP 2: Poproś zespoły, żeby rozłożyły wszystkie swoje karteczki tak, aby każdy pomysł był dobrze widoczny. Rozdaj każdemu dziecku zestaw banknotów o łącznej kwocie 200 ogórków (3 × 10 zł, 1 × 20 zł, 1 × 50 zł, 1 × 100 ogórków). Poinformuj dzieci, że teraz w zespołach będą głosować banknotami na pomysły, które podobają im się najbardziej. Głosować można wyłącznie na pomysły własnego zespołu, a każdy samodzielnie decyduje, jak rozdysponuje swoje banknoty – może postawić całość na jeden pomysł albo rozdzielić kwotę między różne pomysły.

Po zakończeniu głosowania w każdym zespole powinien wyłonić się jeden zwycięski pomysł, który uzyskał najwyższą kwotę. Jeśli pierwsze miejsce zajmie kilka pomysłów ex aequo, przeprowadź dogrywkę – powtórz głosowanie banknotami wyłącznie między remisującymi pomysłami.

ETAP 3: Poinformuj zespoły, że mają teraz czas na przygotowanie swojego zwycięskiego pomysłu w wersji plastycznej, czyli na stworzenie makiety lub modelu stoiska/atrakcji, korzystając z dostępnych materiałów. Zachęć zespoły, żeby przed przystąpieniem do pracy krótko ustaliły, jak podzielą się zadaniami, tak by każdy członek zespołu miał swój udział w powstającym projekcie. Pozwól dzieciom eksperymentować z wybranym pomysłem – niech będzie on jedynie kanwą do stworzenia ostatecznej wersji. Obserwuj pracę zespołów i w razie potrzeby pomagaj w rozwiązywaniu drobnych trudności (np. brak jakiegoś materiału, spór o kształt projektu), a przy okazji dopytuj o pomysł: „Jak to będzie działać?", „Co będą mogli zrobić uczestnicy waszego stoiska?", „Kto będzie mógł z niego korzystać?" itd.

ETAP 4: Poproś wszystkie grupy o zaprezentowanie swoich stanowisk. Poinformuj zespoły zwiedzających stoiska, że wcielają się w rolę dziennikarzy i mają zadawać prezentującym pytania dotyczące ich propozycji.

ODKRYWANIE

Zanim zaczniesz. *Przygotuj ilustracje JEZIOROWY OGÓREK KISZONY oraz OGÓREK BECZUŚ.*

Opowiedz dzieciom o tradycji kiszenia ogórka w Jeziorze Ogórkowym, pokazując równocześnie zdjęcia i fragmenty filmu ze Święta Ogórka w Kaliszu Pomorskim.

JEZIOROWY OGÓREK KISZONY

Jeziorowy ogórek kiszony to produkt tradycyjny związany z Kaliszem Pomorskim, wpisany 7 maja 2008 roku na krajową listę produktów tradycyjnych. Kiszony jest w szczególnie ciekawy sposób – w beczkach zatapianych w Jeziorze Młyńskim. Chłodna, stała temperatura wody i naturalne warunki panujące na dnie jeziora sprawiają, że ogórki nabierają wyjątkowego smaku, którego nie da się uzyskać, trzymając beczki z ogórkami w zwykłej piwnicy czy spiżarni.

Od 2005 roku co roku w lipcu w Kaliszu Pomorskim organizowane jest Święto Ogórka, nazywane również Jarmarkiem nad Jeziorem Ogórkowym. To ważne wydarzenie dla całej gminy – promuje lokalne zwyczaje i tradycje, a z każdym rokiem przyciąga coraz więcej gości. Punktem kulminacyjnym festynu jest uroczyste zatapianie beczek z ogórkami w jeziorze. Zwyczaj ten nawiązuje do legendy o szambelanie, któremu przed wiekami nieszczelna beczka z ogórkami zatonęła w jeziorze.

Opcjonalnie. Możecie obejrzeć krótki film z Jarmarku nad Jeziorem Ogórkowym w Kaliszu Pomorskim, pokazujący m.in. tradycję zatapiania beczek z ogórkami (YouTube): https://youtu.be/xoxrcBVm6Pw

BECZUŚ – OGÓRKOWA MASKOTKA

W Kaliszu Pomorskim mieszka wyjątkowy mieszkaniec – ogórek Beczuś, oficjalna maskotka gminy. W 2005 roku burmistrz miasta ogłosił konkurs plastyczny dla uczniów szkół podstawowych i gimnazjum z całej gminy, w którym dzieci mogły zaprojektować własną maskotkę. Zwyciężył pomysł Aleksandry Marcinkowskiej – to właśnie jej projekt ożył jako Beczuś, a jego pomnik można dziś zobaczyć przy siedzibie Urzędu Miejskiego w Kaliszu Pomorskim.

Opcjonalnie. Zachęć dzieci do samodzielnego ukiszenia ogórków. Obserwacje z przebiegu kiszenia mogą zapisać na karcie aktywności KISZENIE OGÓRKÓW.

Źródła

Kwaśniewska, J. (2023). Droga do kreacji, czyli trening twórczości XXI wieku. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.

Trojan, E. (2011). Wielka księga kuchni polskiej. Kraków: Wydawnictwo AA.

https://www.gov.pl/web/rolnictwo/jeziorowy-ogorek-kiszony

https://www.facebook.com/p/O%C5%9Brodek-Kultury-Kalisz-Pomorski-100057526925817/?locale=pl_PL

https://kaliszpom.pl/jarmark-nad-jeziorem-ogorkowym.html

https://kaliszpom.pl/rzezba-ogorek-beczus.html

https://youtu.be/xoxrcBVm6Pw

Źródła ilustracji

https://kaliszpom.pl/files/image/Beczu%C5%9B/beczu%C5%9B.jpg

237222-dariusz-gorajski.jpg 800×531 pikseli

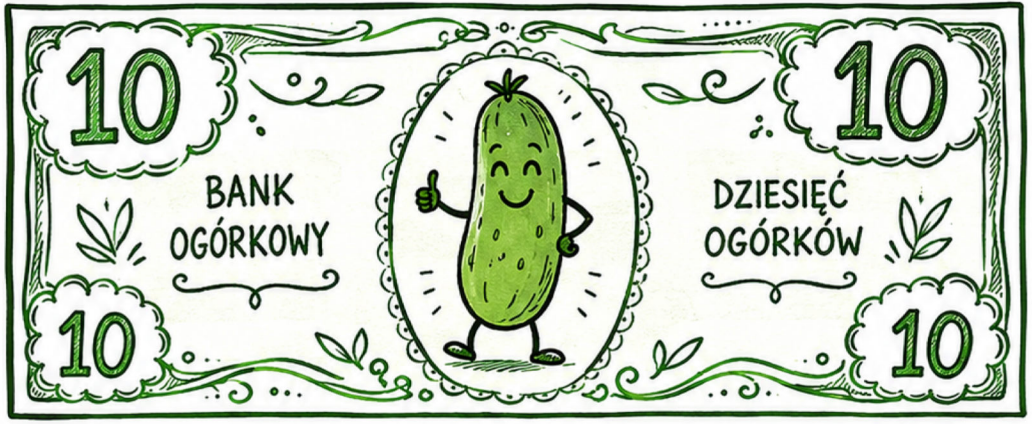
https://www.gov.pl/web/rolnictwo/jeziorowy-ogorek-kiszony

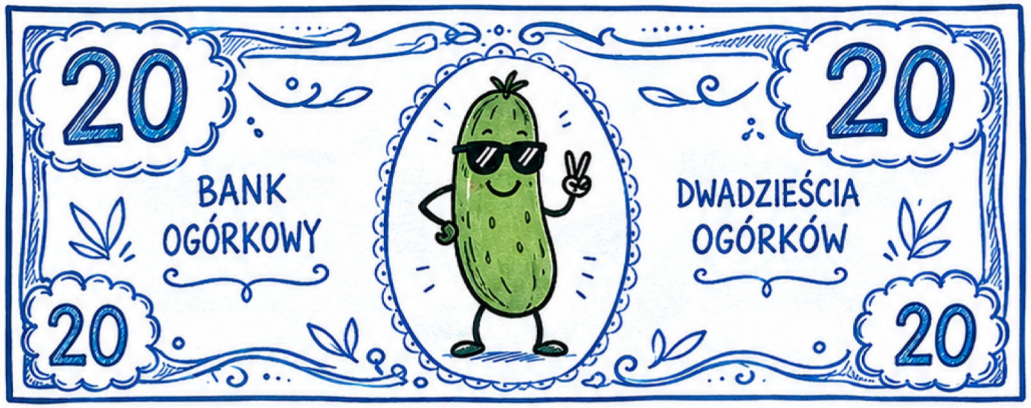
Autorka: Agnieszka Szczepkowska

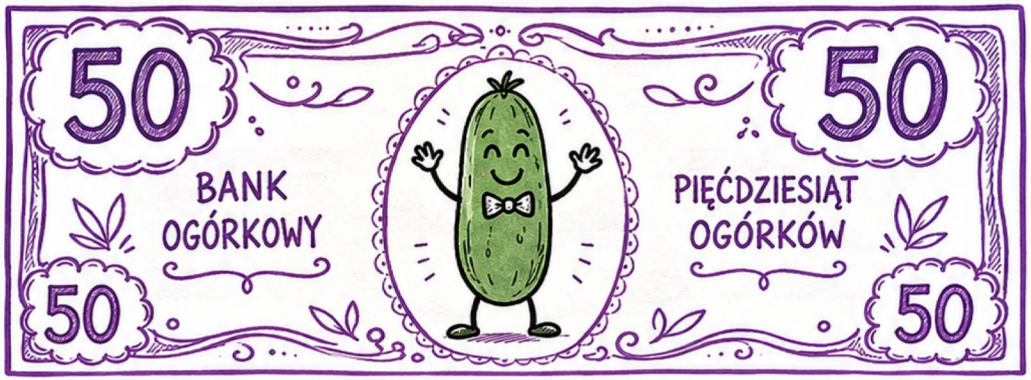
Jestem świeżo upieczoną pedagożką resocjalizacyjną. Uwielbiam projektować i prowadzić warsztaty rozwijające kompetencje społeczne dla młodzieży również w ośrodkach resocjalizacyjnych (MOS, MOW, OOW), interesują mnie też badania naukowe. Opublikowałam artykuł „Po ciemnej stronie (nie)mocy. Młodzież w perspektywie kryzysu suicydalnego". Szczególnie interesuję się suicydologią. Wolne chwile spędzam z bliskimi lub z psami w schronisku.

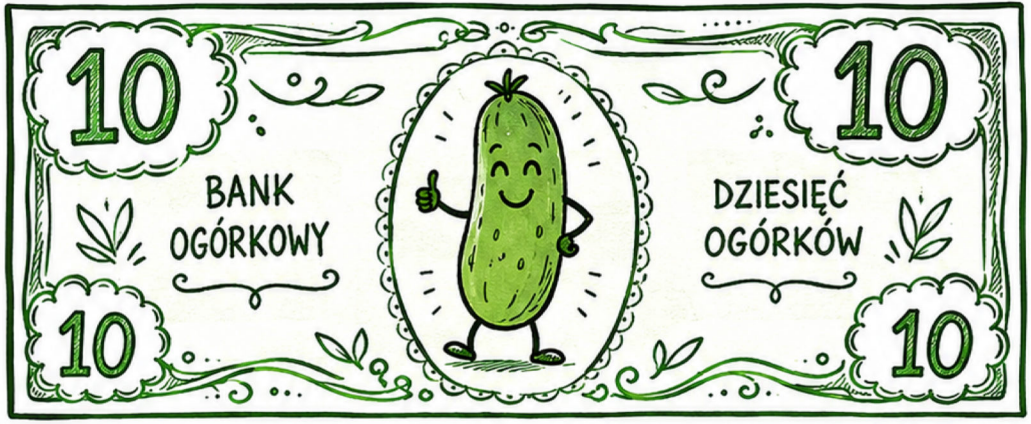
I_OGÓREK BECZUŚ

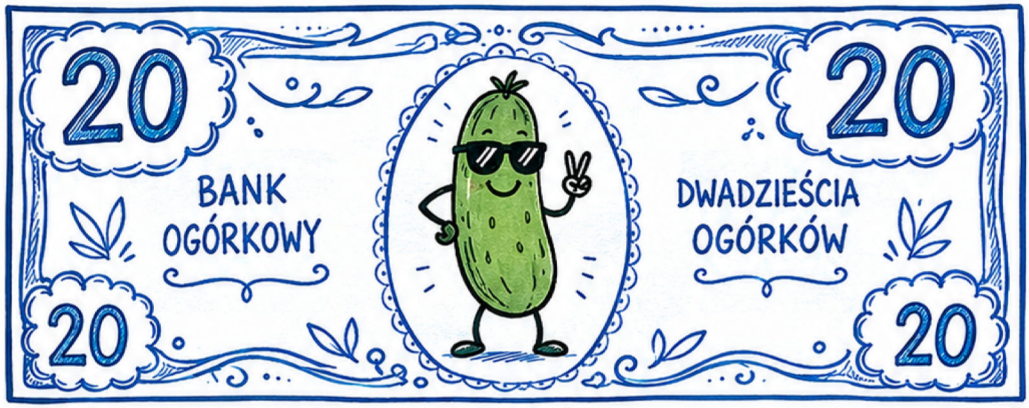

10
BANK
OGÓRKOWY
10
DZIESIĘĆ
OGÓRKÓW
10
10

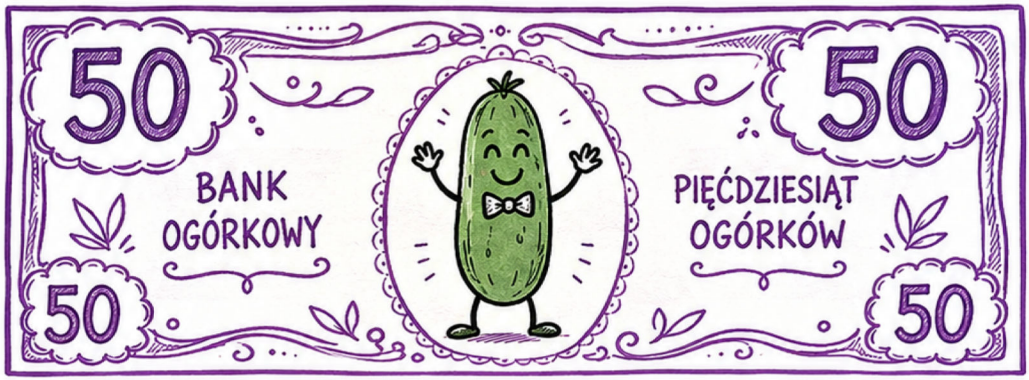

20
BANK
OGÓRKOWY
20
DWADZIEŚCIA
OGÓRKÓW
20
20

50
BANK
OGÓRKOWY
50
PIĘĆDZIESIĄT
OGÓRKÓW
50
50

100
BANK
OGÓRKOWY
100
STO
OGÓRKÓW
100
100

10
BANK
OGÓRKOWY
10
DZIESIĘĆ
OGÓRKÓW
10
10

20
BANK
OGÓRKOWY
20
DWADZIEŚCIA
OGÓRKÓW
20
20

50
BANK
OGÓRKOWY
50
PIĘĆDZIESIĄT
OGÓRKÓW
50
50

100
BANK
OGÓRKOWY
100
STO
OGÓRKÓW
100
100

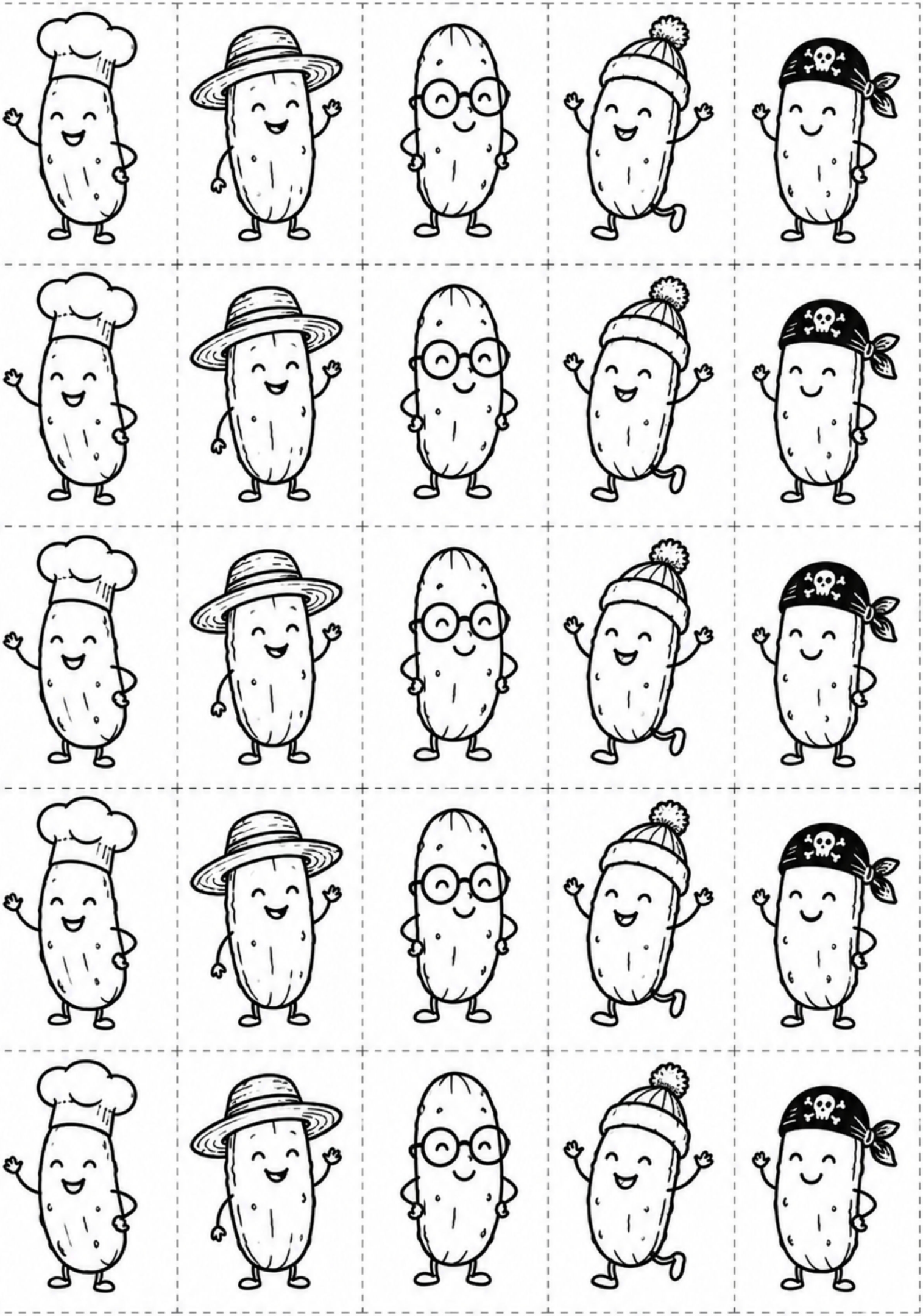
KA_BANKNOTY

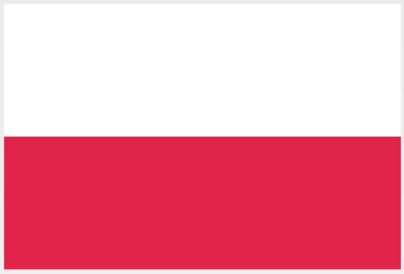

OBSERWACJA OGÓRKÓW

	WĘCH 	SMAK 	OKO
DZIEŃ 1-2 ↓ początek fermentacji 			
DZIEŃ 3-5 ↓ intensywna fermentacja 			
DZIEŃ 7-10 ↓ ogórki coraz bardziej ukiszone 			
DZIEŃ 14 ↓ pełne ukiszenie 			

DOFINANSOWANO ZE ŚRODKÓW BUDŻETU PAŃSTWA

Kompas Młodego Obywatela MODUŁ 2
Nasze tradycje

Kompas kreatywności Małe Ojczyzny

DOFINANSOWANIE 73 884,00 zł
CAŁKOWITA WARTOŚĆ 73 884,00 zł

DATA PODPISANIA UMOWY
2026-07-02